

DIRECTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA
BLAJ—JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
== INAPOIAZĂ ==

Unirea

ABONAMENTUL

Pe un an 150 Lei
Pe 6 luni 75 Lei
Pe 3 luni 40 Lei
Pentru America 2 Dolari
Numărul 3 Lei

Pentru inserate se plătesc 5 lei de șir garmond
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Nădejdi de bine

de Dr. Ioan Bălan.

Congresul protestant dela Stockholm, la care au participat delegați trimiși de ministerul cultelor și artelor, punându-li-se la dispoziție o sumă așa de frumoasă, încât le-a dat mâna să invite și străini la banchet, nu înseamnă nici un câștig pentru țară. E mai mult un simptom, care a început a se arăta în alte părți înainte cu 70 de ani, că adecă bisericile, cari așa de mult se fălesc cu naționalismul, nu găsesc destul de solid terenul de supt picioare, și așteaptă o vorbă de încurajare, chiar un sprijin, pentru a putea da răspuns la întrebarea: „Câte biserici a înființat Hristos?”

De fapt, chestiunea bisericii creștine unice agită foarte mulți creeri. La noi, unde nu prea îndrăznesc oamenii să gândească, și, chiar din puținii cari gândesc cu mintea lor, e infim numărul celor ce își spun părerea, din care principala se consacră valori de scurtă durată și chiar educația se face pe temelii subrede, doar lei colo mai răsună câte un tulnic zdravăn, care îndrăznește să strige limpede, că singura biserică sănătoasă e cea romană. În vremea din urmă, părintele Dr. Grigorie Pișculescu (Gala Galaction) atrage atenția asupra primejdiei, ce rezultă din contactul cu protestanții, pe cari unii mitropoliți ortodocși îi alintă; iar tânărul teolog Nichifor Crainic îndrăznește să arate rătăcitorilor la Stockholm alt drum, cel către Roma Papilor.

La noi sunt rari oamenii, pe cari să-i preocupe lucrurile pur spirituale, cu toate că ar fi așa de necesari în aceste zile pentru înfrământarea neamului. În alte părți, chestiunea sufletului, și, prin urmare, chestiunea căii ce duce la mântuirea sufletului, interesează lumea de aproape. Și nu prin prizma prusacă a protestantismului, care nu are nici o bază solidă de moralitate, nici prin ortodoxismul rusesc, acoperitor de păcate și asigurător de bun traiu pentru slujitorii țarismului, ci cu sinceritatea sufletului, care cere dela Dumnezeu să-l învețe calea cea adevărată, pentru care e gata să dea tot ce are.

Din această categorie fac parte Englezii anglicani, cari ori în reviste, ori în conferențe comune cu catolicii, ori în congresele lor nu se sfiesc a accentua necesitatea unirii cu biserică Romei. În această privință, ei întrec pe toată lumea. Cititorilor „Unirii” le sunt cunoscute cele două conferențe dela Malines, unde s'au adunat oameni distinși — catolici și anglicani —, ca să discute punctele diferențiale, și lordul Halifax, care de trei decenii luptă foarte stăruitor pentru unire, a ajuns să recunoască primatul Papei ca un lucru de origine divină, cuprins implicit în Noul Testament. În atmosfera de banchete, de recepțiuni, de etalări de odăjdii, și în amalgam de fraze rău ticluite, nu

se pot discuta chestiuni serioase; rezultatul acestor fel de discuții nu poate fi decât o înțelegere la fel cu cea dela Stockholm: zero. Când însă te mână dorul sincer de a găsi adevărul, chiar cu rizicul de a nu-l avea de partea ta, situația se schimbă.

Fie că religia legătura sufletului cu Dumnezeu, e de sine înțeles, că și chestia unirii bisericilor trebuie să preocupe în chip deosebit sufletele, cari nu caută îngâmfarea lor în slujba bisericii, ci exclusiv voia lui Dumnezeu. Aceste suflete nu pot rămânea impasibile când văd, că oamenii, cari au succedat apostolilor, nu caută unirea bisericilor, nici nu au nimic în programul lor din învățătura lui Hristos, ci caută să distrugă chiar ceea ce istoricii cei mai nepărtinitori socotesc ca un noroc, de pildă biserică unită pentru Români. Aceste simptome dau de gândit, căci nu e permis ca sub haina învățăturii lui Hristos să se vâre învățătura necuratului. Pentru că interesul față de chestia unirii bisericilor să fie mai mare, de mai mulți ani se organizează congrese ori conferențe, în cari se face cunoscută mai ales biserică disidentă a Orientului, căutând să se stârnească tot mai mult interes pentru ea.

O astfel de „săptămână” a fost dela 21—25 Septemvrie curent, la Bruxelles, unde teologi erudiți au arătat necesitatea acestei uniri, ținând cuvântul de încheiere Cardinalul Mercier, care a făcut o reprivire asupra activității unionistice a celor din urmă patru Papi, amintind că Piu al XI-lea are în fruntea programului său de acțiune unirea bisericilor.

Noi, cari credem, că Isus a înființat o singură biserică și suntem convinși că ucenicii lui se cunosc de pe faptele iubirii creștinești, încă suntem datori să urmărim cu toată căldura inimii această chestiune de interes universal, a cărei realizare la noi ar ridica țara și pe terenul cultural, și pe cel material. Nu un dor de vanitate trebuie să ne conducă, ci o ascultare smerită la doriața exprimată de Mântuitorul prin cuvintele: „toți să fie una”. Pentru înfăptuirea acestei uniri să ne rugăm din tot adinsul, și, pe cât ne ajută puterile, să-l pregătim.

Intrigile să nu ne supere, ci să ne mângâie cuvintele oamenilor, cari își dau seama de grozava răspundere ce o au ceice divizează pe creștini și nu caută să-i unească. Să ne îmbucure faptul, că nu numai în Apus, ci și la noi, se găsesc oameni, cari sunt mânași de dorul unirii bisericilor și, spre norocul ideii, încă din cei mai buni.

A sta cu ei într'o tabără, e o cinste.

Un indemn regal. Se știe, că la comemorarea jubilară a Sinodului dela Nicea, serbată de biserică ortodoxă la Iași, în ziua de 11 Octomvrie, au participat și Suveranii, găsiți acolo și pentru inaugurarea solemnă a noului palat al justiției.

Cu această ocazie, Maiestatea Sa Regele a spus între altele și următoarele cuvinte cari e bine să fie reținute:

„Și fiindcă slujitorii bisericești se roagă în toate zilele pentru Unirea Crediței, iar în fața altarului zic: Pace tuturor! — atunci când binecuvântează poporul — să nădăjduim că amintirea unor timpuri, în care toată creștinătatea era unită, va scoate la iveală din adâncul sufletelor noastre iubirea care unește inimile și, sporind izvorul de fapte bune, va aduce împăcarea în lume, după legea dată nouă de Mântuitorul Isus Hristos...”

„Mulțumind atotputernicului că ne-a învrednicit a prăznuii astăzi această sărbătoare, să-l rugăm cu umilință să coboare asupra-ne Harul său, înălțând în sufletele noastre duhul păcii și al frăției...”

— Este un gând și un idemn din cele mai frumoase, dela a cărui realizare poate să vină atâta bine pentru țară și neam, încât ar fi de dorit, ca nimeni să nu pregete a se conforma întru toate dorinței și indemnului Suveranului iubit.

În spiritul protestantismului. Toată lumea știe, că introducerea elementului mirean în conducerea bisericii, și deplina lui egalizare în drepturi cu așanumitele fețe bisericești, este o urmare logică a învățăturii protestante, care, neadmițând sacramentul preoției, a știrbit radical și partea iurisdicțională a puterii preoțești. Se mai știe apoi, că statutul mitropolitului Șaguna, după care s'a îndrumat în trecut ortodoxismul ardelean, și al cărui spirit s'a introdus mai nou în legea unitară a ortodoxiei din întreaga țară, este o copie destul de fidelă a organizațiilor similare ale protestantismului, a cărui doctrină sacramentară totuși n'a înțeles s'o accepte.

De aici o întreagă serie de nepotriveli și anahronisme, cari vor da tot mai multă dreptate acelor clerici ortodocși din vechiul regat, cari — dându-și, se vede, seamă de situație — au lucrat din răspuțeri pentru menținerea vechii organizații episcopale, care singură corespunde doctrinei oficiale pe care o profesază ortodoxismul. Neajunsurile noiei legi, ținute în spiritul protestantismului, se învederează foarte bine chiar și acum la început, la primele alegeri pentru sfatul bisericesc, prevăzut în noua organizație, asupra căror d. N. Iorga scrie în „N. R.”, sub titlul: „Sfântul Duh liberal” următoarele:

„La alegerile pentru sfatul bisericesc nu se putea să nu se coboare Sfântul Duh liberal...”

„Din cecece am putut afla până acum, iată câteva din manifestările lui.

„Preoți, cari nu vreau în ruptul capului să spuie pe toți candidații. Alții care se încăieră, pentru mai marea glorie a clubului, cu colegii cari au numit la anunțarea lor, pe un oponent în locul întâiu. Refuz de a admite votul secret pentru ca în fața autorităților să se vadă cine cutează a nu vota pe domnul

prefect al județului. Lupta cu pumnii la ușa bisericilor. Jandarmi, cari opresc pe credincioși de a vota după socotința lor și întind puștile, gata să tragă. Afize lipite pe stâlpii și coloanele lăcașurilor!" —

Dar lucruri de acestea nu ne spune numai d. Iorga. Este o plângere unanimă a tuturor oamenilor de bine, cari nu mai așteaptă nici un câștig de pe urma acestei inovații protestante, care a introdus în sinul bisericii — neasămănat mai mult decât înainte — toată murdăria vieții politice, specific românești.

Și dacă te gândești că acesta este numai începutul, trebuie să spui că ceice au militat pentru șagunizarea ortodoxismului, i-au făcut cel mai prost serviciu posibil.

O punere la punct.

„Ura împotriva catolicismului e stupidă și neputincioasă“.

Ziarul »Cuvântul« din București publică în numărul său dela 19 Octomvrie c. un nou articol al dlui Nichifor Crainic, pe care — pentru importanța lui deosebită — îl dăm aici în întregime. Este o luminoasă punere la punct a supremei rătăcirii ortodoxe: »ura împotriva catolicismului și simpatia pentru protestantism«, împotriva căreia se ridică în timpul din urmă tot mai multe glasuri autorizate, cari vor aduce, sperăm, pe încetul, o nouă orientare și în sinul oficialității ortodoxismului nostru.

Congresul creștin dela Stockholm, ne-a dat repetatul prilej să arătăm paradoxul viu, pe care îl creează apropierea ortodoxismului dezorganizat de protestantismul caleidoscopic. Cele două extreme ale creștinismului, despărțite de o implacabilă fatalitate dogmatică, s'au pomenit față în față prin voința politică a Angliei, care domină în Răsărit, și prin mizeria și dezorientarea vechilor biserici orientale.

În fond, de biserică română nu ne despart atât subtilitățile dogmatice cât animozitățile omenești ale marilor lupte cari au fost, animozități moștenite din secol în secol și încremenite în prejudecăți fără nici o rațiune actuală de existență. Le cunoaștem din toate cărțile teologice care se întrec să cultive ura împotriva catolicismului și simpatia pentru protestantism. Simpatia aceasta se poate explica și

respinge în același timp. Marea Reformă ataca violent catolicismul, dușmanul istoric al ortodoxiei. Atacul trezea în Răsărit simpatii necontrolate pentru cei cari îl dădeau. Dar, încă odată, aceste simpatii pentru protestanți n'aveau nici un alt motiv decât loviturile pe care Reforma le aplica Romei și care satisfăceau prejudecățile ortodoxe. Ceeace Reforma credea însă era o prăpastie dogmatică și rituală între ea și Roma, între ea și Răsăritul ortodox.

Ridicându-ne peste prejudecățile istorice, azi trebuie să vedem clar, că de protestantism ne desparte un ocean; de Roma însă ne desparte un râu, — fie el chiar despletit în patru virogi dogmatice. Ura împotriva catolicismului e stupidă și neputincioasă; simpatia pentru protestantism e neroadă și absolut prin nimic justificabilă.

Și ne facem o umilă datorie de cronicar să însemnăm aici că din sânul ortodoxiei se ridică glasuri de condamnare energică a rătăcirii protestantofile. Vom însemna deci articolele hotărâte ale scriitorului G. Galaction care se ridică, prin revista Crucea, nu numai împotriva sectelor, dar împotriva întregii invazii protestante asupra bisericii noastre. Vom însemna articolul părintelui Ionescu dela Nămești, publicat în Neamul Românesc,* care condamnă același protestantism ce nu e decât o treaptă spre ateism și cere o orientare spre »Roma eternă«, și vom însemna, în sfârșit, raportul către Sf. Sinod, publicat în »Cuvântul«, al P. S. Episcop Visarion al Hotinului, care condamnă orice încercare protestantofilă și declară că biserica noastră n'a putut culege nici un folos real dela protestanții adunați la Stockholm.**)

Nichifor Crainic.

* În numărul proxima vom da și acest articol — important și prin faptul, că a putut să apară în »Neamul românesc« al dlui N. Iorga. N. R.

** Este raportul, de care ne-am ocupat în numărul ultim. N. R.

Ostiți și răspândiți:

□ „UNIREA!“ □

Ziua de 11 Octomvrie a. c. s'a sărbătorit, conform instrucțiilor date Preasfințitul episcop, în tot cuprinsul eparhiei Gherla. În centrul diecezei, acest praznic s'a desfășurat cu un fast deosebit. Liturghia solemnă a fost slujită de către pâr. episcop, încunjurat de întreg clerul gremial. Înainte de recitarea simbolului credinței, Preasfințitul arhieru Dr. Iuliu Hosu a rostit o impresionantă cuvântare, apreciind importanța uriașă a celui dintâiu săbor ecumenic, celebrat înainte de aceasta cu 16 secole. Biserica catedrală era plină cu elevii și elevele tuturor școlilor din oraș și cu multă lume intelectuală și popor din parohie.

Sărbătoare înălțătoare, care vă rămâne un izvor bogat de învioreare sufletească.

Chestia dela Virișmort.

Un stam cu „vandalismul“ catolic alșat de „Reșterea“ dela Cluj.

Lămuriți de constatările principiare cuprinse în articolul dlui A. C. Albinus din numărul ultim, vom căuta să opunem celor 8 coloane de neadevăruri sfruntate și însinuate puțin onorabile ale organului oficial al eparhiei ortodoxe dela Cluj, cât se poate mai pe scurt, următoarele „amănunte“ deplin edificatoare.

1. Pentru a putea avea temei de tânguire, pe chestia de „românism“, poliiloghia dlui Alexiu Latiș (administratorul protopopesc al Batariucilor din părțile acelea) afirmă, că la Virișmort ar fi 100 familii români, 20 familii rutene și 50 familii unguri. În fața acestor cifre punem datele exacte ale ultimelor două recenzăminte. Ultimul recenzământ ungar a constatat în Virișmort 779 locuitori, dintre cari 266 unguri, tot atâția ruteni, 133 români, 108 evrei și 8 altele. Iar primul recenzământ român constată 821 locuitori, având următoarea proporție: 131 români, 240 unguri, 325 ruteni, 120 evrei, restul alte naționalități. — Că apoi cum scoate pâr. Latiș de aici 100 familii române și 20 rutene, rămâne să ni-o explice cu altă ocazie.

2. Tot atât de întemeiată este și o altă afirmație a dlui Latiș, că adesa credincioșii ortodocși, dacă merg la notar, pretore sau la oricare (!) for civil, ca să caute dreptate, în-

Folța „Unirii“

Insemnări de călătorie

Din al doilea pelerinaj al bisericii noastre române unite la Roma

de Dr. Paul Lauran.

Drumul spre Roma. — Cu o grupă de un număr frumos de români, adunată din toate părțile patriei noastre, condusă — sub înaltul patronaj al I. Preasfinției Sale pâr. mitropolit al Blajului — de pâr. canonic Dr. Ioan Coltor, am plecat și eu spre Cetatea eternă a Romei, ca ascultând de glasul Părintelui creștinătății, să mă împărtășesc, împreună cu tovarășii de drum, de acele rari și speciale daruri, pe cari Vicarul lui Hristos le hărăzește tuturor peregrinilor din ocaziunea anului sfânt.

Mulțumită istețimei conducătorilor și bunăvoinței directorului C. F. R. din Arad, dela Timișoara ne-am urcat în 4 vagoane frumoase de ale noastre, în cari apoi cu destulă comoditate, via: Zagreb, Triest, Venezia, Florența, după ce am cutreerat aproape întreg pământul clasic al Italiei, am ajuns în Cetatea eternă. În Venezia am stat o zi, unde în vestita biserică a sf. Marcu, pâr. protopop Breban dela Baia-Mare a servit o sf. liturghie, la care, în frunte cu I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit, am asistat toți membrii caravanei noastre și o

mulțime de străini — de cari era plin orașul — admirând melodioasele cântări ale liturghiei noastre. — Interesantă a fost prezența unui domnișor negru, foarte elegant, din Africa, care cu cea mai mare evlavie asculta sf. liturghie și des făcea semnul sf. crucei.

În Roma — Mărturisirea participanților. — După vizitarea celor patru Basilici și o mulțime de alte biserici, peregrinii români, între cari era nu unul dintre frații „ortodocși“, au admirat nu numai arta clasică a marilor glorie ai catolicismului, și au rămas adânc părunși de pietatea și credința vie a atâtor popoare din lumea cultă apusană, cari cu miile mișunau pe străzile Romei și plecați la pământ în bisericile arhipline, aduceau prinusul de rugăciune Părintelui din ceriuri...

Acestei insuflețiri se poate atribui, că atunci când pururea neobositul și harnicul părinte Sabău, preotul bisericii române din Roma, a anunțat după masă în Pensionul S. Ritta, că de seară poate să se mărturisească cine doarește, și că ziua următoare în Sf. Petru, la misa pontificală celebrată de pâr. mitropolit, se poate cumineca, aproape toți s'au mărturisit și ne-au dat de lucru — ceeace foarte bucuroși am făcut — dimpreună cu Părintele Sabău, nevrednicia mea și protopopul Breban din Baia-Mare. Un avocat din vechiul regat îmi zice: „Acum văd, că la catolici este adevărul. — Eu simțesc lipsa lui Dumnezeu și, deși arareori, merg la biserică, dar mă disgust și mi-e rușine, când

mă văd singur acolo cu o babă sau două, cum e obiceiul la noi. — Aș dori și eu să mă împărtășesc“.

Liturghie pontificală. — Audiența la sf. Părinte. — În ziua următoare apoi în sf. Petru la sf. liturghie pontificată de I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit, concelebrând pâr. protopop Breban și nevrednicia mea și diaconizând prot. Trușăș din Zălau și părintele Butuza din Șomfalău, toți au primit sf. cuminecătură, ba le-a plăcut atât de tare Italienilor, încât mulți s'au cuminecat la noi după rital nostru, încât mă temeam că nu ne vor fi de ajuns părțile consacrate.

Într-o dimineață am fost admiși la o liturghie celebrată de sf. Părinte, la care grație neobositului domn ministru Penescu, am fost puși în locul de frunte, cu toate că sosirăm puțin mai târziu și multe mii de străini așteptau înaintea noastră. În aceeași zi la orele 12 apoi, în frunte cu pâr. mitropolit și d. ministru Penescu am mers cu toții la Vatican, unde sf. Părinte în sala consistorială ne-a acordat audiența solemnă. Adânc am rămas cu toți pătrunși mai ales atunci, când Papa în frumusuș și clasicul său discurs ne-a adresat cuvintele acestea: „Am deosebita plăcere de a vedea fii, cari dela Roma își au numele, unicul popor din Europa, care are acest mare privilegiu... nicăiri nu răsună numele de Roma ca la marea națiune română, cu un trecut atât de splendid și un viitor atât de promițător... Azi acvila

„...sunt ortodocși... sunt huiduiți alungăți de prin birouri”, încât „bieții locuitorii români și ortodocși de frica lor își pun mîna în traistă și iau lumea în cap”. — Ar putea deci că toți șefii acestor birouri sunt „bolșevici” și uniți sadea, pentru cari ortodoxia este supremul rău ce se poate spune despre locuitorii din țara lui Dragoș. Or, situația este aceasta: *Consilierul agricol, șeful vămii, șeful siguranței, acela al poliției de frontieră, al poliției de stat, șeful administrației financiare, directorul școlii normale și al liceului de băieți, directorul silvic, comandantul garnizoanei, șeful italianilor, a jandarmeriei și a grănicerilor, apoi o întreagă serie de funcționari, profesori, magistrați sunt ortodocși de marcă, cari nu pot să se simtă deosebit de măguliți de ortodoxia pe cari le-o atribuie iubitul lor șef spiritual dela Baia-mare. Tot atât de puțin se pot plînge însă românii ortodocși și în ce privește dreptatea ce li-se face la birourile, a șefilor și conducătorii sunt fii de-ai bisericii noastre, cari știu să distingă — mult mai bine decât colegii lor ortodocși — între calitatea și de uniți și aceea de funcționari ai Statului, pe care nu înțeleg să-l compromită.*

3. Un alt moment de „vandalism” maramurășan este — după afirmația p. Latiș — neprejurarea că *ortodocșilor nu li-se face dreptate, ales dacă sunt români, nici la judecătoria, unde advocații refuză să-i apere și unde magistrații lucrează în favorul dușmanilor ortodocșiei „dominante”.* Dar chiar această tănuire este cea mai eclatantă dovadă, că Batariucii și Latișii Maramurășului n'au nici un drept să se plîngă, după ce adevărații turburători și provocatori de „vandalisme”, sunt tocmai dâșii, încă dovediți prin sentințe judecătorești, cari au reșezat pe cei neîndreptățiți în drepturile lor. Și ceace neapărat trebuie să reținem aici, este, că *magistrații cari au judecat procesele intentate din partea Rutenilor Virișmorteni au fost ortodocși din regat, cari nici de departe nu pot fi bănuți cu părtinire față de Rutenii uniți.* Cu toate acestea, unul dintre ei, d. Adrian Botez, a fost denunțat că ar fi jălcător pe Preasfințitul Nicolae dela Ciuj și ordinea lui, dar o anchetă judecătorească, condusă de d. Dr. S. Cheșian dela tabla din Oradea, a dovedit, că *denunțul preotului ortodox din Virișmort (un rus din Basarabia) a*

română taie văzduhul cu aripile sale nu ea să cucerească și să subjuge lumea... Azi, biserica română cucerește lumea cu dragoste...” Adunându-ne apoi pe toți la sărutarea dreptei, fiecare ne-a dăruit câte un mic suvenir.

In alte părți. — Înainte de reîntoarcere, în vagoanele noastre am făcut o excursie la Napoli, la sanctuarul din Pompei, și după aceea cu vaporul la insula Capri, unde cu ocazia intrării în grotă azură ne-am petrecut foarte bine atunci, când în urma neistețimei a câte unuia dintre luntrași — numai câte doi și culcați pe pânțele se putea intra în grotă —, unii strigau speriați, iar alții ieșiau uzi cum se cade de acolo.

Venind dela Napoli, ne-am oprit de noua la Roma, unde cu toții am fost poștiți la masa ospitalieră a dlui ministru Penescu, care cu bunăvoință ne-a stat în ajutor tot timpul cât am stat acolo, făcându-ne și înalta onoare de-a ne petrece la gară când ne-am despărțit de sfânta cetate.

Tot în vagoanele noastre am venit până la Ancona. De aici, luând vaporul, prin Fiume, am venit cu toții împreună până la Timișoara, unde cu durere ne-am despărțit pentru a ne reîntoarce fiecare la ale sale.

fost o calomnie ordinară, confirmată chiar și prin declarația scrisă a propriului său avocat.

4. Dar să venim la adevărul „vandalism”, *întâmpnat la Virișmort, în ziua de 6 August, sârbătoarea Schimbării la față, de care p. Latiș se ocupă pe coloane întregi, pentru a-i putea scoate măcar o cât de mică aparență de „vandalism”.* Spune anume, că pe această zi s'a fixat din partea Rutenilor — firește cu știrea și aprobarea prefectului județan și (horribile dictum!) a vicarului nostru din Sighet — „răpirea” bisericii dela Români ortodocși de acolo. Dar aceștia nu s'au lăsat, ci intrând des de dimineață în biserică, au știut — povățuiți fiind, firește, de preotul Batariuc și de p. Latiș —, să înfrunte primejdia, făcând pe Rutenii gălăgioși, cari „au tras și clopotele într'o dungă” să-i lase în pace și să-și vadă de treburi.

Or, lucrurile sunt puțin altfel. Sătui de promisiunile neîmplinite, cu cari au fost amăgiți, *credincioșii gr.-catolici — Ruteni și Români — din Virișmort au hotărât să se lapede de ortodoxia, la care au fost aduși cu minciuna și la care — potrivit noului obicei —, de altfel nici odată n'au trecut după lege, recercând în deosebite rânduri pe vicarul rutean să-i reprimască și să vină la fața locului pentru definitivă restabilire a vechilor raporturi.* În scopul acesta i-au adus și cheia bisericii, fixând într'adevăr ca ziua de împăcare sârbătoarea Schimbării la față, deosebit de potrivită pentru aceasta. Și pentruca praznicul să fie mai mare, au fost invitate și câteva sate rutene din jur, precum și vicarul nostru din Sighet. Dar Batariucul Virișmortului, căruia *abia i-au mai rămas 5 familii ortodoxe, voia cu orice preț să facă scandal, alarmând pe iubitul său șef Latiș, pe care l-a chemat telegrafice la Virișmortul primejduit.* Și pentru a-și putea păstra biserica într'adevăr răpită, o biserică în care Virișmortenii nu mai înțelegeau să între decât în vechia lor calitate de uniți cu Roma, *acești „blânzi” propovăduitori ai cuvântului dumnezeesc au spart așa bisericii și înarmând cu cuțite pe cei câțiva ortodocși mituiți, cari le-au mai rămas, au început să le facă la slujbe și să le predice nu mai puțin decât până pe la orele 3 după masă.* Ba p. Latiș a crezut că e necesar să doarmă — probabil tot îmbrăcat în ornate! — acolo în biserică.

În schimb, *Rutenii și ceilalți uniți „vandalici”, văzând noua șarjă ortodoxă, deși erau în număr de peste 400, înși nu s'au datat la nici un act de violență, ci adunați frumos în jurul bisericii lor au făcut serviciul divin obișnuit, preamărind în cântări melodioase pe atotputernicul Dumnezeu, care le-a hărăzit bucuria de-a se vedea adunați iarăși în jurul aceluiași altar, care, ca mâine, va putea fi așezat din nou cu cinstea cuvenită la locul său din biserică, pe care nimeni nu va mai putea să li-o răpească.* Cum însă lururile erau aranjate din partea ortodocșilor pe scandal, această ținută demnă a mulțimei de-afară a exasperat pe aprigii predicatori dinlăuntru și pe ascultătorii lor în așa măsură, încât — după însuși raportul din „Renașterea” — *făceau fețe („îngălbenise”), „strigau, injurau și blăstămau”* acolo în biserică, așa că „Rutenii din fire foarte bisericosi se îngrozeau”.

Acestea sunt pe scurt amănuntele „vandalismului” dela Virișmort, cari pot să dea oricui o icoană fidelă despre felul de luptă al celorce, căutând cu orice mijloace să spargă unitatea religioasă a Maramurășului, *fac — cum s'a mai spus aici de repețite ori — prin afișarea ortodoxismului panslav a unor preoți ca Eugen Cujiczky, fostul căpitan de cazaci și alții, o adevărată crimă națională, care nu mai poate fi tolerată.*

Rugăm deci din nou pe d. ministru Lapedatu și chiar pe d. primministru Brătianu, să ia, întrucât nu le-ar avea până acum, informațiile necesare, și să pună odată capăt acestor mișcări de anarhizare și bolșevizare a unei întregi părți dela granița cea mai expusă a țării.

Săptămâna politică.

Mesajul regal, care a deschis la 15 Octombrie c. noua sesiune a Corpurilor legiuitoare, vorbește de o nouă serie de legi, în frunte cu aceea a regimului cultelor și isprăvind cu legea electorală, care va pune capăt nu numai actualei sesiuni, ci va însemna — conform Constituției — și sfârșitul actualelor Corpuri legislative.

— Abia deschis, *parlamentul a și luat o vacanță de 10 zile, urmând să continue munca la 28 Octombrie.* În acest timp se va pregăti răspunsul la Mesaj și se va hotărî definitiv ordinea, în care se vor băga pe moară diferitele proiecte ce urmează a fi trecute prin acest parlament.

— Odată cu deschiderea parlamentului, s'a deschis și *chestia succesiunii la guvern, pentru care alegerile dela camerele agricole a fost o primă indicație, din cele mai semnificative.* În curând se vor face acum și alegerile comunale și județene, al căror rezultat nu va mai putea fi apoi interpretat din partea nimănui decât în sensul pe care ele vor veni să-l arate.

— După toate semnele, *noile alegeri vor ieși tot în favorul opoziției național-fărăniste, care trecând peste toate dificultățile de ordin principiar, a știut să rezolve în timpul din urmă și pe acelea — mult mai dificile — de ordin personal, hotărînd definitiv că merge alături și la aceste alegeri.* În scopul acesta s'a ales un comitet de îndrumare unitară, compus din 8 inși, din care face parte și d. C. Stere, obstacolul permanent de până acum.

— Dintre evenimentele politice externe se ridică cu putere *rezultatul deosebit de măngăitor al conferinței dela Locarno, unde s'a găsit în sfârșit temeiul unei înțelegeri dintre puterile europene, care dă bune nădejdi pentru asigurarea unei păci mai îndelungate.* Greutatea a fost cu deosebire în ce privește Germania, dar din moment ce și această țară a consimțit să participe la conferință fără nici o condiție prealabilă, se prevedea că rezultatul trebuie să iasă favorabil. De-acum, că încheierile sunt și ratificate, situația politică a Europei a intrat în o nouă fază, ale cărei urmări vor fi din cele mai bune.

— *Parlamentul cehoslovac a fost dizolvat săptămâna trecută, publicându-se noi alegeri generale.* Rezultatul acestora nu se delenează încă destul de exact, dar se crede că sistemul coaliției va ieși victorios și la alegerile acestea. Noua Cameră se va întruni probabil pela sfârșitul lui Noemvrie curent.

„ELECTRICA”. Soc. anonimă. Blaj.

Convocare.

Domnii acționari ai societății „Electrica” sunt invitați cu toată onoarea în sensul art. 9 din statute la

Adunarea generală extraordinară, ce se va ține Duminică în 1 Noemvrie 1925, la orele 11 în sala de ședințe a băncii „Patria”.

ORDINEA DE ZI:

Completarea statutelor conform deciziei tribunalului din Alba-Iulia Nr. 101/1925/1.

Blaj, la 23 Octombrie 1925.

„ELECTRICA” S. A.

Dr. Macaveiu ss. Muntean ss.

Știri mărunte.

Personale. I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit VASILE s'a reîntors Miercuria trecută din drumul său dela Roma, unde a reușit să aranjeze în chipul cel mai norocos toate chestiunile mai însemnate dela ordinea zilei.

— P. Ven. Ordinariat de Gherla a numit pe pâr. Alimpu Bacoșiu de paroh la Măcișul lung, pe pâr. Aurel Petruca de paroh la Chirău, pe pâr. Ioan Brușental de paroh la Derșida mică, pe pâr. Ioan Bușifia, de administrator la Gârbou-Leurda, iar pe pâr. Ioan Mureșan în aceeași calitate la Căpâlna.

— Pâr. Iosif Bucur a fost numit contabil la Administrația centrală capitulară, iar în locul lui a fost numit revizor arhidiecezan Reverendul Dumitru Suciu, absolvent de teologie.

Fundațiunea „Regele Ferdinand“. În primele zile ale noii legislaturi, guvernul a depus pe biroul Camerei proiectul de lege pentru înființarea fundațiunii „Regele Ferdinand“, dotată de națiunea română cu un patrimoniu inițial de 200 milioane Lei, din al cărui venit jumătate va servi — dupăcum spune proiectul — în părți egale la încurajarea și educațiunea culturală a tineretului, precum și în vederea cercetărilor științifice consacrate cunoașterii României, iar cealaltă jumătate va servi pentru ajutorarea culturală a familiilor militarilor.

Ce înseamnă „Prințul“. Din prilejul aniversării a 33-a dela nașterea Principelui moștenitor Carol, prăznuită cu solemnitatea cvenită în 16 Octomvrie c., d. N. Iorga scrie în „Neamul Românesc“ următoarele:

Poporul nu-i zice, oficial, Principele Carol, ci „Prințul“. „Prințul“ înseamnă un Român tânăr, vioiu, întreprinzător, cu privirea limpede și vorba sinceră. „Prințul“ înseamnă un cunoscător al scrisului românesc, un călduros iubitor al lui, un ucenic regal al poeziei neamului nostru. „Prințul“ înseamnă un artist prin instinct, cu dar din naștere, care a dat triumful din Paris și Geneva al artei noastre istorice și populare. „Prințul“ înseamnă dor de viață, sete de conducere, creațiune, îndrăzneală și sacrificiu. Vor mai fi, ca la orice om, și alte note ale acestei personalități complexe, dar pe acestea le reținem. Și de aceea zicem de ziua lui: „Trăiască Prințul“.

Locale. Luni, sârbătoarea sf. martir Dumitru, va predica în catedrală Reverendul Dr. Augustin Popa, profesor la Academia de teologie, iar Dumineca viitoare, a săptămânei a cincea după Înălțarea sf. Cruci, Reverendul Simion Gîzdavu, profesor la liceul de fete.

— Dumineca trecută Blajul a avut prima vizită oficială a autorităților administrative și judecătorești dela Târnava - Sânmărtin (cum se numește mai nou vechea capitală a județului Târnava-mică). În frunte cu prefectul județan, d. Dr. Emil Folea, autoritățile au venit întâiu la liturghia din catedrală, iar după aranjarea unor chestiuni oficiale, au făcut o vizită de rigoare mitropoliei, unde, în lipsa I. Preasfințitului pâr. mitropolit, i-a primit pâr. canonic Dr. Ambroziu Cheșianu, provicarul său general. La ameză s'a dat, la restaurantul Moldovan, un banchet festiv, la care au participat toți șefii autorităților locale și alți mulți onorațiori ai Blajului.

Despărțământul Mediaș al Astrei își va ținea adunarea sa generală din acest an în comuna Agârbiciu, la 8 Noemvrie c. (orele 14), fiind invitați la ea toți membri despărțământului și alți sprijinitori ai culturii românești.

Telefonul „Unirii.“

R. Cluj. Ordinul consistorial referitor la tablourile catehetice privește, evident, și pe profesorii de religie, obligați de altfel și prin ordinele anterioare la trimiterea conspectelor necesare pentru orientarea inspectorului catehetic. Trimiterea lor se poate face tot pe calea oficiilor protopopești.

„Legea Românească“. Oradea-mare. Spuneți, Vă rugăm, dlui „Seneca“ al Dvoastră, că și-a ales foarte rău timpul de-a vorbi despre „capetele călitate în minciună ale papilor“ și despre alte stupidități, etalate cu un cinism aproape fără păreche chiar și în analele celui mai înverșunat bizantinism, obișnuit a vorbi despre Papa dela Roma numai cu spume la gură. Atâta lume ortodoxă vorbește azi în special la noi la Români —, cu respect și chiar cu admirație despre Roma și biserica ei, încât trebuie să fii foarte „îmbătrânit“ în prejudecățile stupide ale ortodoxiei, încă la modă ca ieri, și foarte izolat de noile curente cari se impun cu atâta putere, ca să-ți poți permite prostia de-a te ocupa serios de „prepuțului sfânt — unul din cele șapte! — venerat de către ordinul Ursulinelor de lângă Viena“. Și fiindcă „bătrânul“ și probabil ramolitul Dvoastră „Seneca“ își închipuie că am fi în stare să-l „chinuim conform bulelor papale“, șoptiți-ii, Vă rugăm, că pentru a scăpa de chinurile „sufletești“, despre cari dă o atât de puternică dovadă, îl sfătuim să ceară Preasfințitului său Stăpân să-i citească blăstămurile marelui Vasile. Acesta n'a fost Papă la Roma și te pomenești, că are să i-se facă mai bine.

M. Sibiu. Am auzit și noi, că peregrinii români dela locurile sfinte au trebuit să ceară adăpostul ospitalității noastre catolice și că nu prea pot să se laude cu ospitalitatea de care i-a împărțit Preafericitul Damianos. Dar asta probabil nu-i va împiedeca să-și arate toată recunoștința față de așezarea ortodoxiei dela Ierusalim și aiurea, insultând în aceeași vreme — după metoda orădanului „Seneca“ — pe catolicii cari au înțeles că e bine să se poarte frumos cu frații de sânge ai națiunii franceze. — O s'o vedem și pe aceasta.

E. Alton. Am primit cele trimise. Răspunsul încă va merge îndatăce vom dispune de timpul necesar. — Mult bine și sănătate la toți!

Of. par. Igris. Numerii ceruți i-am trimis, afară de trei din 1922 și 1923, pe cari nu-i mai avem. — Restanța nu aveți.

Dr. B. Gherla. Primit 270 Lei. Achitat până la finea anului curent.

L. Șien-Măgheruș. Chităm primirea sumei de 150 Lei.

M. Chendilona. Achitat până la 31 XII 1925.

Of. par. Ciheiu. Primit 150 Lei.

Buzdughină & Hoza

Intreprindere românească
SIBIU

TURNĂTORIE DE FONTĂ ȘI METAL
ATELIER MEHANC
MAȘINI DE TREERAT
MORI, MOTOARE, CAZANE.

TURNĂTORIE DE CLOPOTE din cel mai bun material, cu garantarea cvenită și prețurile cele mai solide.

(33) 24 - ?

CUMPĂRĂM aramă veche, în
 orice cantitate, precum și tuci
vechi de mașini.

Modele elegante de blănuri.

Ludovic Déri
blănar

CLUJ
Str. Memorandului 3.

Telefon: 12-12.

Cele mai noue blănuri la modă.



Preoțime! Nou apărut! Invățător!

Comandați imediat cea mai frumoasă și bogată carte de rugăciuni:

„Cărarea Fericirii“

de preotul G. Mânzat, care conține 368 pag. cu 265 capitole mari și diferite rugăciuni acomodate pentru orice ocaziune, fiind aprobată de I. P. S. S. dl Episcopop de

Gherla Dr. Iuliu Hossu sub Nr. 531-1925.

S'a pregătit în următoarele legături:

In carton tare 85-

> pânză fină cu cruce aurită . . . 140-

> piele lux, pe hârtie velină 280-

Pentru școlari se recomandă cele cartonate, à 85 15 lei

La librăria ANCA Cluj.

Preoți! Cereți:

„Predici la Morți“

de Prot. I. Marga. Prețul 45 lei.

La comandă anticipați prețul plus 10 Lei port. o. 2-20 (6757)



5 % mare reducere 5 %

MAGAZIN ROMÂNESC SIBIENESC

HOZA ȘI MARCU

Aducem la cunoștință Onor. Public că ne-a sosit un mare transport de mărfuri pentru orice sezon precum:

Stofe engleze pentru dame și domni; stofe de lână pentru uniformă de fete și băieți și pentru orice îmbrăcăminte.

Mare asortiment de mărfuri din Cehoslovacia:

Zefre, delinuri, satinuri, toate colorate. Barchete, șifoane, pânzetur, pânză de ceaceafuri, grdel, schirting, perdele, basmale cu și fără ciucuri, ciorapi pentru dame și domni și patent pentru copii, gulere, cravate, cămăși, pălării, căciuli, ghete din cea mai renumită fabrică „Derby“. Plapume confecționate în țară, orice calitate

Mare alegere în haine gata pentru dame, domni, fete și băieți:

tricotaje pentru dame și domni, tricouri de orice mărime și calitate. Chipiuri pentru eleve și elevi calitate superioară. Bucata Lei 120.

Totodată facem cunoscut că la orice mărfuri cumpărate pentru eleve și elevi cu începere din 15 Octomvrie 1925 și pe tot timpul duratei școalelor, reducem, la o cumpărare până la 1000 Lei 5 % iar dela 1000 Lei în sus 10 %. Incercați și vă veți convinge de redusele prețuri și buna calitate a mărfurilor.

HOZA ȘI MARCU

2 - ? (95)

Blaj, Piața I. M. Clain 12.

10 % mare reducere 10 %

